

Medija monitoring: Zastupljenost i uloga žena u izbornom procesu

Izveštaj 1: Ključni zaključci

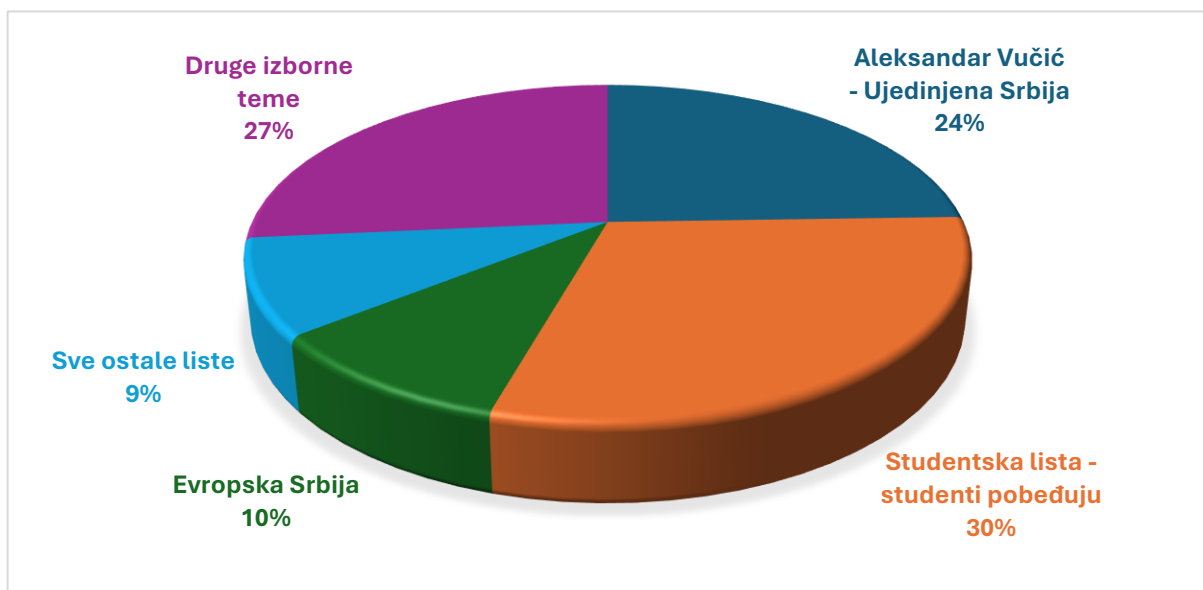
- Mali broj tekstova o ženama u izbornom procesu u svim posmatranim onlajn portalima i dnevnoj štampi. Zastupljenost muškaraca je 80% u tekstovima na onlajn portalima, a 84% u dnevnoj štampi.
- Više od polovine tekstova o ženama su o izbornoj listi 1. Aleksandar Vučić – Ujedinjena Srbija i listi 3. Studentska lista – studenti pobeđuju. Na onlajn portalima ujednačen broj tekstova o ženama sa ove dve liste dok je u štampanim medijima dominantno prisustvo žena sa liste 1.
- Iako je ton najvećeg broja pregledanih tekstova neutralan, **skoro svaki treći tekst o ženama povezanim sa Srpskom naprednom strankom ima pozitivan ton** dok se kandidatkinje sa Studentske liste pominju pozitivno tek u svakom 30. tekstu.
- **Skoro trećina tekstova o ženama sa Studentske liste ima negativan ton i prema osobi i prema temi kojom se bavi.** Ovaj odnos je daleko izraženiji kod tabloidnih ili prorežimskih portala.
- Dva pravca izveštavanja (u tekstovima koji nisu ocenjeni kao neutralni): 1) tekstovi o studentkinjama i ženama sa Studentske liste obiluju uvredama, pokušajima diskreditacije, deprofesionalizacije; 2) rasprostranjen paternalistički stav i rodni stereotipi kada se piše o ženama koje podržavaju Srpsku naprednu stranku.
- **Zloupotreba teme nasilja prema ženama**, posebno seksualnog nasilja, u predizbornoj kampanji aktera sa liste 1. Aleksandar Vučić – Ujedinjena Srbija. **Ovako direktan i eksplicitan narativ zastrašivanja žena seksualnim nasiljem nismo do sada zabeležile u predizbornim kampanjama.**
- Rodno senzitivno i objektivno medijsko izveštavanje o učesnicama izbornog procesa nije ispunjeno u najvećem broju tekstova, a **zastrašivanje biračica se koristi kao ciljana strategija vladajuće stranke.**

Zašto rodna ravnopravnost nisu samo kvote?

Podsećamo da je ODIHR dao više preporuka za poštovanje rodne ravnopravnosti u izbornom procesu, što je posebno značajno u kontekstu medija, gde se insistira na većoj nezavisnosti medija i regulatornih tela, kao i na objektivnom informisanju birača. **Rodno senzitivno medijsko izveštavanje predstavlja važan preduslov za ravnopravno političko učešće žena**, posebno imajući u vidu da su političarke često izložene stereotipima, mizoginiji i neproporcionalnim napadima u javnom prostoru.

Naš tim je pregledao **470 tekstova** na odabranim onlajn portalimaⁱ i u dnevnoj štampiⁱⁱ u periodu od 10. do 22. septembra, u kojima se pominju žene u izbornom procesu (kandidatkinje na listama, članice stranke/pokreta, članica organa za sprovođenje izbora, predstavnice civilnog društva). Pratimo zastupljenost i ulogu žena u izbornom procesu, ali i opise i kvalifikovanje žena u odnosu na ton i opis rodnih stereotipa. Fokusirale smo se na tekstove u rubrikama „Izbori 2026“ i/ili *Politika*. Pregledom svih tekstova u ovim rubrikama vidimo da se u 80% tekstova pominju muškarci dok je zastupljenost žena u dnevnim listovima tek 16%. U nastavku je analiza tekstova u kojima se pominju žene.

Više od polovine tekstova na onlajn portalima u posmatranom periodu izveštava ili komentariše žene povezane sa listama 3. Studentska lista – studenti pobeđuju i 1. Aleksandar Vučić – Ujedinjena Srbija, što je i očekivano s obzirom na podatke iz raspoloživih istraživanja o trenutno najdominantnijim političkim akterima.

Pored dve dominantne političke opcije, u 10% tekstova pominju se akterke sa liste Evropska Srbija, a ostale liste su zastupljene sa veoma malim brojem tekstova tako da su isključene iz ovog pregleda (na primer, o ženama na listi Ivica Dačić – faktor stabilnosti zabeleženo je 2,7% tekstova, dok su tekstovi o ženama sa manjinskih lista ispod 1%). Primetno je da tabloidi i prorežimski portali u ovom periodu nisu pisali o ženama povezanim sa listom Evropska Srbija. Pored toga, zabeleženo je i 26,5% tekstova koji se ne bave nijednom izbornom listom, ali se odnose na članice organa za sprovođenje izbora,

različite ekspertkinje koje komentarišu izborni proces, okolnosti u kojima se vodi predizborna kampanja i održavaju izbori, komentari i kolumne o uticaju spoljne politike na izborni proces u Srbiji, komentari na podršku pevačica, glumica i novinarki određenim listama.

S druge strane, u posmatranoj dnevnoj štampi objavljeno je samo 35 tekstova u kojima se pominju žene i dominantni su tekstovi o ženama sa izborne liste 1. Aleksandar Vučić – Ujedinjena Srbija (46%) i izborne liste 3. Studentska lista – studenti pobeđuju (31%).

Tabloidi: Pozitivno o ženama SNS, negativno o Studentskoj listi

Iako je ton najvećeg broja pregledanih tekstova ocenjen kao neutralan, **skoro svaki treći tekst o ženama povezanim sa Srpskom naprednom strankom ima pozitivan ton** dok se kandidatkinje sa Studentske liste pominju pozitivno tek u svakom 30. tekstu. Isto tako, **skoro trećina tekstova o kandidatkinjama Studentske liste ima negativan ton i prema osobi sa i prema temi kojom se ona bavi**. Ovaj odnos je daleko izraženiji kod tabloidnih ili prorežimskih portala. Na primer, na portalu Kurir.rs dominantni su tekstovi o izornoj listi 1, ali u objavljenim tekstovima o ženama sa Studentske liste, čak 81% tekstova ima negativan ton prema osobi o kojoj se piše, a 63% negativan i prema osobi i temi kojom se bavi.

Na onlajn stranici RTS-a, u periodu od 18. do 22. septembra 2026. godine zabeleženo je samo 12 tekstova koji pominju žene u izbornom procesu i od toga samo jedan koji se odnosi na Studentsku listu i to u dnevnom pregledu vesti *Predizborne aktivnosti*.

U gotovo svim pregledanim tekstovima, koji se bave ženama povezanim sa izbornom listom 1, postoji značajna konfuzija pri predstavljanju uloga, odnosno, da li je predstavljena kao kandidatkinja na izornoj listi, ministarka u tehničkoj Vladi Srbije ili kao predsednica Narodne skupštine Srbije. Ovo je i razumljivo zato što se uloge prepliću i funkcionerska kampanja se neretko koristi za promociju izborne liste 1.

Polarizacija kao strategija: mi i one

U analiziranim tekstovima, koji nisu ocenjeni kao neutralni (ukupno 230 tekstova), primećujemo dve podjednako zastupljene struje u opisivanju žena, koje se strateški koriste u obraćanju ženama u odnosu na njihove političke preferencije. S jedne strane, opisivanje studentkinja i žena sa Studentske liste obiluje uvredama i diskreditacijom, dok je sa druge strane rasprostranjen paternalistički stav i rodni stereotipi kada se piše o ženama koje podržavaju SNS.

Više od trećine tekstova o ženama sa Studentske liste nemaju nikakve veze sa njihovom ulogom u izbornim procesom, obiluju rodnim stereotipima i deprofesionalizacijom. Često se navodi samo ime (ne i prezime) ili uvreda i negativna kvalifikacija bez imena i prezimena (npr. „blokaderka“) ili se predstavlja kroz bračni status (supruga tog i tog). Zabeleženi su tekstovi u kojima se selektivno fabrikuje biografija ili se političko i profesionalno delovanje žene povezuje isključivo sa muškim članom porodice

(otac, na primer). Sličan uvredljiv pristup i ton zastupljen je i prema ženama koje na bilo koji način upućuju kritike vladajućoj partiji i funkcionerima ili podržavaju Studentsku listu. Ovaj negativan narativ je posebno izražen u tekstovima portala Kurir.rs i Informer.rs, ali može se videti i u naslovima i tekstovima objavljenim na portalu Blic.rs.

Navođenje samo imena žene prisutno je i u izveštajima o terenskoj kampanji SNS (na primer, „domaćica Zorica“), ali se ovakav pristup nikada ne koristi za pisanje o kandidatkinjama ili članicama SNS-a već isključivo za žene sa kojima razgovaraju ili koje posećuju. Prisutan je snažan paternalistički odnos prema ženama i određivanje žena porodičnim ulogama (bake, majke, sestre, supruge), kao i benevolentni stereotipi kroz generalizovanje žena kao „najhrabrijeg i najodgovornijeg dela društva“.

Zastrašivanje i zloupotreba teme nasilja prema ženama u političkoj kampanji

Nakon objavljivanja jednog promotivnog videa Fakulteta dramskih umetnosti, koji je vladajuća partija iskoristila za spin političke kampanje, značajno se povećava broj tekstova o ženama dok se tema nasilja obrađuje na negativan način. Srpska napredna stranka počinje da plasira narativ da svi sa Studentske liste i njihovi birači „mrze žene“. Istovremeno se pojačava zloupotreba teme nasilja prema ženama i zastrašivanje žena silovanjem ukoliko pobedi Studentska lista, a ovako direktan i eksplicitan narativ zastrašivanja žena seksualnim nasiljem nismo do sada zabeležile u predizbornim kampanjama. Posebno je zabrinjavajuće što ovakva kampanja dolazi od predstavnika/ca institucija. Čak i kada su tekstovi okarakterisani kao neutralni u tonu prema ovoj temi, prepoznamo da se tvrdnje iznose bez izražene novinarske ocene ili osvrta na ovu temu. Ova tema će biti dodatno razrađena i posmatrana u sledećem periodu.

ⁱ Dajemo pregled podataka iz monitoringa portala Kurir.rs (od 10. do 22. septembra) i RTS, Blic.rs, Nova.rs, Telegraf.rs, Mašina.rs, N1info.rs, Danas.rs (od 18. do 22. septembra 2026).

ⁱⁱ Posmatrani štampani dnevni listovi Blic, Danas, Nova, Politika, Informer, Večernje novosti, Kurir, u periodu od 17. do 22. septembra